Türkiye Eğitim Coğrafyasının Kronik Sorunsalı;
"Eşitsizliklerin" Analitik Betimlenmesi

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KARAAĞAÇLI

G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi, EBB Öğr. Üyesi.

"Şu gezegende hakkın olan bir şeyi kendin için istemek hak, başkası için istemekse erdemdir mk"

1.Öndeyi

Türkiye Eğitim Coğrafyası'nın Kronik Sorunsalı; "Eşitsizliklerin" Analitik Betimlenmesi konusunu el alan bu çalışmanın sistematik raporu (1)Öndeyi, (2)Yöntem, (3)Bulgular ve Yorumlar, (4)Sonuçlar, (5)Öneriler, (6)Vargı ve Yargıda Eğitsel Eşitsizliklere Yeni Nesil Sorular, (7)Etiksel Gerekçe ve İlke alt başlıklarında oluşturulmuştur.

1.1.Problem Durumu

1.1.Problem Durumu

Eşitsizlik**,** bir toplumdaki kaynakların adaletli ve eşit olmayan dağıtılmasıdır. Hakça paylaşım ve üleşimin becerilemediği sosyolojik her yapısal birim; adaletsiz ve eşitsiz dolayısıyla hukuktan ve insan haklarından uzaktır. Sosyal yapıda sosyal adalet ve sosyal eşitlik ilkeleriyle gerçekleştirilemeyen her uygulama yeni bir eşitsizlik sonucunu doğurur.

Sosyal ve ekonomik temelli değişkenlerden kaynaklanan eşitsizlikler salt anılan alanlarla sınırlı kalmayıp, bireysel ve toplumsal her alanda derinleşen eşitsizliklere neden olur.

Somut örneklenirse; eğitim, kültür, sosyal statü, sosyal rol ve sosyal prestij somut olarak etkilenen farklı eşitsizlik alanlarındandır.

Eğitimde eşitliğe Anayasa'larda ve Yasalarda yer veren ancak uygulamalarda her yurttaş bireye yansımayan eğitsel eşitsizlikler Türkiye Eğitim Coğrafyası'nı kapsayamıyor. Bu durumu kanıtlayan aşağıda ana çizgilerle verilen bulgular; eğitimde eşitliğin sadece yasal yazınlarda kaldığının somut ipuçlarını veriyor:

TC Anayasa'sında eğitim: 1982 anayasasının 42. maddesi eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi ile ilgili hükümleri içermektedir. Madde 42'ye göre; "Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Eğitim ve öğretim, Atatürk ilkeleri ve inkılapları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılamaz. Eğitim ve öğretim hürriyeti, Anayasaya sadakat borcunu ortadan kaldırmaz. İlköğretim kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır."

Ancak uygulamalarda; parasız eğitim, Anayasa'da kalmakta, paralı eğitim özel okulların uygulamalarıyla eğitsel eşitsizlikleri derinleştirmeye devam etmektedir.

MEB Temel Kanunu'nda Eğitimde Eşitlik: MEB Temel Kanunu'nda Eğitimde Eşitlik şu maddeyle yer buluyor:

"Genellik ve eşitlik: Eğitim kurumları dil, ırk, cinsiyet ve din ayrımı gözetilmeksizin herkese açıktır. Eğitimde hiçbir kişi ve aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz."

Aynı Kanunda **Eğitim hakkı** ise; Temel eğitim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır. Temel eğitim kurumlarından sonraki eğitim kurumlarından vatandaşlar ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanırlar şeklinde tanımlanıyor (MEB,1973).

Görüldüğü gibi; Türkiye'de eğitime erişimde eşitlik fırsat ve imkan olguları yasal olarak yer bulmasına karşın; uygulamalarda Türkiye coğrafyasını kapsayıp kucaklayamıyor. Çünkü; yukarı satırlarda verilen ilkeler ikonik olarak Anayasa'da ve 1739 Sayılı Milli Eğitim Kanunu"nda kalmış görünüyor. Eğitimde eşitsizlik; paralı eğitim anlayışlı her düzeydeki özel okullar ve paralı kurslarla bozulmuş bulunuyor.

Bireysel ve toplumsal ölçekli Ulusal eğitim gereksinimlerinin giderilmesi; yeni özneli tutucu ve kuşatmacı siyasal uygulamalarla giderek "para değişkenli çözümler" gerektirdiğinden eğitime erişim; parası olmayan bireyler ve aileler aleyhine bozulmayı artırmıştır (Karaağaçlı**,** 2021-1 ve Karaağaçlı, 2021-2).

Somutlanan bu eşitsizlikleri bilimsel araştırma yöntem bilimi ışığında ele almak, elde edilen bulgulara dayalı sonuçlar ve öneriler geliştirmek için bu araştırmada; "Türkiye Eğitim Coğrafyasının Kronik Sorunsalı; Eşitsizliklerin Analitik Betimlenmesiyle" problem durumu olarak ilgilenilmektedir.

1.2.Amaçlar

Araştırmanın temel amacı; Ulusal eğitimde kronikleşen eğitim eşitsizliklerine dikkat çekmektir. Bu temel amaç doğrultusunda aşağıda sıralanan alt amaçların gerçekleştirilmesine özel bir önem verilmektedir:

1.Eşitsizlik türleri ve oranını tanıtmak.
2.Sosyolojik ve ekonomik eşitsizlik türlerini ortaya koymak.
3.Sosyolojik eşitsizliği doğuran etmenleri tartışmak.
4.Ulusal eğitimde parayla derinleştirilen eşitsizliklere dikkat çekmek

1.3.Gerekçe ve Önem

Evrensel ve ulusal ölçeklerde eşitsizlik olgusu, temel insan hakkı kıygısıdır. Çünkü; genelde her eşitsizlik ayrımcılık, adaletsizlik ve hukuksuzluk, özelde ise eğitimde eşitsizlik; erişim, fırsatları kullanma ve insan haklarından uzaklıktır. Araştırma ulusal eğitim ölçeğinde giderek derinleşen eğitimde eşitsizlik olgusunu ele alması yönüyle kendi yapısal sınırlılıkları içinde önem taşımaktadır.

1.4.Sınırlılıklar

Araştırma aşağıdaki yapısal sınırlılıklar içerinde gerçekleştirilmiştir:
Konu kapsamı olarak ulusal eğitimde eşitsizliklerle
Yöntem olarak betimsel türde tarama modeliyle
Süre olarak; 02 Mayıs-15 Haziran 2025 tarihleri arasındaki 6 haftayla sınırlıdır.

2.Yöntem

Araştırmanın yöntemi; araştırma modeli, verilerin toplanması ve yorumlanması olarak aşağıda açıklanmaktadır.

2.1.Araştırma modeli: Araştırma betimsel türde tarama modeliyle geçekleştirilmiştir. Betimsel tarama modelinde ele alınan konuyla ilgili kritik sorulara karşılıklar arandığından; tümdengelim düşünce biçimiyle eğitbilim bilgi kolu temelinde web ortamlı öğretim tasarımı konusu araştırmanın alt amaçları doğrultusunda ele alınmaktadır (Karasar,1991:77-79 ve Kaptan,1983:63).

Betimsel tarama model araştırmalarda; olgular, olaylar ve seçilen tematik durum özelinde betimlemeler ve analizler yapılması önerilmektedir (Hsu,2005;111; McMillan ve Schumacher,2006; Gall, Borg ve Gall,2006)

2.2.Verilerin toplanması, analizi ve yorumlanması: Araştırmanın amaçları doğrultusunda basılı ve elektronik bilgi kaynaklarına ulaşılmıştır. Alan yazının belirlenmesinde; "eşitlik ve eşitsizlik" kavramlarına dayalı yapıtlar ve makaleler seçilerek analiz edilmiştir.

Bu yaklaşım içinde, analiz edilen bilgilerden çıkarılan bilimsel bulgular şu alt başlıklarda ortaya konulmuştur:

1.Eşitsizlik türleri ve oranı
2.Sosyolojik ve ekonomik eşitsizlik türleri
3.Sosyolojik eşitsizliği doğuran etmenler
4.Ulusal eğitimde parayla derinleştirilen eşitsizlikler

Bu alt başlıkları altında yer verilen bulgular araştırma raporunda gerekli yerlerde araştırmacının post pozitivist görüş ve gözlemleri de katılarak yorumlanmıştır.

3.Bulgular ve Yorumlar

Bulgular ve yorumlar başlığı altında araştırmanın sınırlılıkları içinde erişilen veriler sunularak yorumlanmaktadır:

3.1. Eşitsizlik Türleri ve Oranı

Eşitsizlik**,** bir toplumdaki kaynakların adaletli ve eşit olmayan dağıtılmasıdır. Hakça paylaşım ve üleşimin becerilemediği sosyolojik her yapısal birim adaletsiz ve eşitsiz dolayısıyla hukuktan ve insan haklarından uzaktır.

Eşitsizlik yaygın alan yazında temelde şu dört türde sınıflanıyor:

- Doğal özellikler: Göz rengi ve saç rengi gibi fiziksel özelliklerdir.
- Doğal derecelendirmeli özellikler: Yetenek ve zeka gibi fiziksel özelliklerdir (Manza, 2020: 288 ve Turner,2020: 287),
- Sosyal role dayalı özellikler: İş, görev, meslek farklılarıyla ilgili özelliklerdir.
- Sosyal prestij ve statüye dayalı özellikler: Sosyal beğeni ve maddesel özelliklere dayalı toplumsal tabakalaşma özellikleridir (Karaağaçlı,2021-1;37-49).

3.2.Sosyolojik ve Ekonomik Eşitsizlik

Sosyoloji bilgi kolu, genellikle insanların varlıksal eşitliğiyle ilgili kalıp normlu betimlemeler ve yargılar yerine eşitsizlikleri sosyal deneyli çalışmalara dayalı bulgularla açıklar.

Eşitsiz sosyallikte, özgürlük oranı" (1)Kaynaklar ve (2)Kıymetler ile betimlenir (Bauman,2016:127). **Kaynaklar** birey yurttaşın sahip olduğu para, mal, mülk gibi maddi sahiplikleri ve sosyal sermayesidir. **Kıymetler** ise birey yurttaşın elde edebileceği ürünleri ve hizmetleri birbiriyle karşılaştırıp kendine göre önceliği olanı seçmesidir.

Özgürlük oranı, kişinin kendi öznel sahiplik koşulları içinde "ne"yi yapabileceğini veya "ne"yi yapamayacağını gösterir. Eş deyişle sahip oldukları kaynaklar ve kıymetler içinde kişisel tercih durumlarına göre davranmasıdır. Bu tercihe somut örnek olarak da; son parasını "ekmek için mi?" yoksa "su için mi?" harcamasındaki seçim önceliği verilebilir.

3.3.Sosyolojik Eşitsizliği Doğuran Etmenler

Bir toplumun kök değerlerini örseleyen sosyolojik eşitsizliği artıran etmenlerin aşağıda sıralanan yönlerle ilgili olduğu gözlenmektedir:

- Bir toplumdaki kaynakların adaletli dağıtılmaması,
- Toplumsal yapıda hakça yani eşit olmayan her tür olgu, olay ve durumun var olması,
- Sosyal statü, sosyal rol ve sosyal prestij değişkenlerinin maddi güç eksenli ve odaklı belirlenmesi, Toplumsal bir kurum olan dinin siyasal amaçlı kullanılması,

- Sosyolojik eşitsizlik, post kapitalist uygulamalarla derinleşir (Karaağaçlı, 2023),
- Ahbap ve akraba kapitalizminin yaygınlaşması (Karaağaçlı, 2024),
- Emperyalizmin beslenip tetiklediği ırksal yani milliyetçilik ve inançsal yani mezhepçilik değişkenlerinin siyasi rantiye olarak kullanılması,
- Kimlikçi ve yankesici ahlakın yaygınlaşması (Karaağaçlı, 2025),
- Bireysel ise ideolojik düşünsellerin siyasi kutuplaşma-polarizasyon ve kıygı yani zulüm aracı olarak kullanılması ve

Cinsiyet, yaş ve sosyal sınıfın getirdiği toplumdaki sosyal mallara erişimin farklılaşması gibi nitelikli etmeler de sosyal temelli eşitsizlikleri artırmaktadır.

Bireysel ve toplumsal yaşamı düzenleyen, işleten ve kontrol eden; (1)Yasama,(2)Yürütme ve (3)Yargı güçlerinde ayrımları yapmakla görevli merkezi iktidarın her yanlı ve kıygıcı siyasi politikleri sosyal eşitsizliği derinleştirip, bireysel ve sosyal yapıları zedelediği unutulmamalıdır.

3.4.Ulusal Eğitimde Parayla Derinleştirilen Eşitsizlikler

Sosyolojik eşitsizlik, hangi alan ve hizmet biriminde ele alınırsa alınsın, o sistemle ilgili "girdi-işlem-çıktı-ürün" öğelerindeki ontolojik olarak eşitliğinin olma"ma"sıdır (Karaağaçlı,2021-2:36). Oysa, insanda ontoloji/varolma duygusunu oluşturan içtepi eşitlik içinde olduğunu hissettiren umuttur.

Çünkü, anılan bu öğelerin işleyişi, eğitim-öğretim süreçlerinde eğitime erişimde paralı olanlar lehine her geçen gün artarken; parası olmayan çocuklar için eşitsiz ortamlarda eğitim alma Türkiye Eğitim Coğrafyası'nda her geçen gün artmaktadır. Bu trajik hal; "parası olan iyi okullarda okusun, parası olmayansa su, mısır, kağıt mendil.. satsın" kronik krizine götürüyor.

"Neden kronik kriz doğuyor?" sorusunun yanıtları gerekçeli olarak aşağıda ana çizgilerle verilmektedir:

3.4.1.Asgari ücretli bir aile paralı okula erişemez!: Paralı yani özel özneli vakıf okullarının ve özel kolejlerin var olan okul ücretlerinin 350.000-400.000 TL olmuş fiyatlarına sıradan bir ailenin erişmesi zor ötesidir. Bu zorluk, 22.104.67 TL asgari ücret alan bir ailenin çocuğunu 2025 Türkiye Eğitim Coğrafyasında Özel-Paralı okula gönderme olanağının olmamasıyla somutlanmaktadır.

Çünkü; 2025 Türkiye'sinde asgari ücret, salt bir referans değer olmanın ötesinde giderek daha fazla çalışanı doğrudan etkileyen gerçek kriz ücret olarak toplumsal yapının yaygın kesimini etkilemiş görülüyor (https://www.csgb.gov.tr/poco-pages/asgari-ucret).

3.4.2.Fiyat ayarlaması(!) özneli özel okul zamlarına erişilemiyor!: Toplumsal alanların "arz-talep dengesizliği" sonucu, çocuklarını gösterişli eğitim-öğretimde "bireysel farklara göre eğitim yapıyoruz(!)" güzellemelerine kapılıp binbir zorluklar içinde çocuklarını özel okullara kayıt yaptırma yarışında olurlarsa; Türkiye Eğitim Coğrafyası'nın her köşesinde şirketleşmiş özel okul sahipleri fiyatlarında güncelleme masumiyetiyle ve gerekçesiyle zam üzerine zam yapmaktan çekinmez oluyorlar. Yaklaşık 19 milyon öğrenciyi ilgilendiren ulusal ölçekli bu sorunu ise özel okul sahipleri "enflasyonist piyasa koşullarında zorunlu fiyat ayarlamasıyla açıklıyorlar. Ama aynı özel okul sahipleri; nedense öğretmenlerine, 16.000-20.000 TL gibi asgari ücretin bile altında maaş vermeye, trajik emek ve diploma sömürüsü yapmaya devam ediyorlar.

3.4.3.Özel okulların para kazanma hırsı eğitsel eşitsizliği artırıyor!: Özel okulların eğitimin çok yönlü işlevlerinden olan; (1)Bireysel, (2)Sosyal, (3)Ekonomik, (4)Siyasal ve (5)Örtük/Gizil yönlü formasyonlarını kazandırmayı "para getirisi" dışında idealistik senaryolarında nerede gördükleri konusu da güncel zeminde tam karşılıklarını bulabilmiş değildir. Yani; özel okulların hedefi; ideal yetiştiri yerine; "daha çok kazan" üzerine kuruluyor.

3.4.4.YKS yarışı eşitsiz yapılıyor: 2017-2018 eğitim öğretim yılı ile uygulanmaya başlanan ve her yıl yapılan ortaöğretimden yükseköğretime geçiş sınavına hazırlık süreçleri "özel okullar ve dershaneler ile paralı ailelerin çocukları lehine eşitsiz koşullarda yapıldığı gerçeği" nedense; ulusal eğitim paydaşlarının eş katılımlı, eş zamanlı kapsamlı olarak öz eleştiriyle ve nesnel bakışla yüzleşip değerlendirilmiyor (Karaağaçlı,2024-2).

2025 Türkiye Eğitim Coğrafyası'nda 21-22 Haziran 2025 tarihlerinde yapılacak olan YKS'ye 2 milyon 560 bin 640 öğrencinin sayısal varlığı da eğitimde para değişkenli eşitsizliği somutlandırıyor (Özvar, 2025).

3.4.5.Varolan Yasal yazınlar eğitsel eşitliği güzellemeden öteye geçemiyor!: Anayasa'daki eğitim hakkıyla ilgili 42. Madde ve MEB 1739 Sayılı Kanundaki "Genellik ve Eşitlik" ilkesi ikonik bir veri olarak yasal yazınlarda kalmış bulunuyor? (TC. Anayasası,1982; MEB,1973 ve UNESCO,1997).

Para merkezli özel okullar, yeni özneli tutucu ve kuşatmacı liberal siyasaların sonucu olarak; her cümleleri "para" olarak çıkıyor. Para özneli düşünsellerden ise eşit eğitim hizmeti sunma! ideali ve eşitlikçi eğitim empatisi çıkmıyor.

4.Sonuçlar

Türkiye Eğitim Coğrafyası'nın Kronik Sorunsalı; "Eşitsizliklerin" Analitik Betimlenmesi konulu bu araştırmada elde edilen bulgular ışığında varılan sonuçlar şunlardır:

- Eğitimde fırsat ve imkan eşitliği Türkiye coğrafyasını kapsayıp kucaklayamıyor.
- Ulusal eğitimde Anayasa ve MEB Temel Kanunu'nda yer bulan eğitsel eşitlik ilkeleri teorizede kalıyor.
- Ulusal kamu eğitiminin, en yumuşak karınlarından olan YKS gibi ulusal ölçekte büyük bir sınava "çocuklarının sadece okuldaki derslerle hazırlanamayacağı" gerçeği başta eğitim bilimciler ve aileler olmak üzere toplumun ilgili tüm kesimlerince ortak kabul gören travmatik bir durum olarak 2025 Türkiye Coğrafyası'nda kalmaya devam ediyor.
- Geçtiğimiz yıllarda sınava hazırlıkta olan Lise 12.sınıfta öğrenim gören öğrencilerin ikinci dönem yani bahar önemi okula devamlarının aranma-ma-sı da ulusal eğitimin, "Ben hazırlayamıyorum, herkes YKS hazırlığını kendi yapsın" halli kötü karnesinin açık itirafından öte bir anlamı bulunmuyor! Çünkü; sosyal temelli eğitsel eşitsizliklerde; "emeğiniz emanetimizdir" ilkesini önemseyen ÖSYM tarafından yapılan sınavların eşit koşullarda yapılması, sınava hazırlığın eşitsizliklerini gideremiyor!

5.Öneriler

Türkiye Eğitim Coğrafyası'nın Kronik Sorunsalı; "Eşitsizliklerin" Analitik Betimlenmesi konulu bu araştırmada varılan sonuçlar doğrultusunda uygulamalarda dikkate alınmasında yarar görülen öneriler aşağıda sıralanmaktadır:

- Bireysel ve toplumsal varoluş içinde, yurttaş bireylerin gelir kaynağı, gider kalemleri eğitim, sağlık, ulaşım hizmetleri, ifade özgürlüğü, siyasi temsil ve katılım olgularında koşulsuz e-ş-i-t iklimde olmaları için gerekli yasal düzenlemeler merkezi iktidar tarafından ivedilikle ve öncelikle yapılmalıdır.
- "Bireysel ve toplumsal ölçeklerde kendi yaşantıları yoluyla kasıtlı ve istendik davranış değiştirme süreci" olan eğitim "para merkezli bir iş kolu" gibi görülme-me-lidir.
- Türkiye Eğitim Coğrafyası'nda kamu ağırlıklı devlet okulu nitelemeli eğiti-öğretim hizmeti okulöncesi düzeyden başlayarak üniversiter düzey dahil para-sız olarak yürütülme koşulları ve bağlamıyla yaşama sokulmalıdır.
- Bireysel toplumsal ölçeklerde olumlu davranış değiştirme işlevli eğitimin; (1)Bireysel, (2)Sosyal, 3)Ekonomik, (4)Siyasal ve (5)Örtük formasyonları, özel okullar marifetli olarak "paraya tahvil edilme-meli" Cumhuriyetçi Demokrasi için idealistik işlevleri olan Atatürk ilkeleri temelinde uygulanmalıdır.

- Türkiye Eğitim Coğrafyası'nda evrensel ve ulusal iklimli eğitim öğretim süreçleri çoğulcu, çoğunlukçu, çoklu, sosyal adaletli ve eşit katılımlı olarak birey yurttaşlara p-a-r-a-s-ı-z verilmesi her merkezi iktidarın temel anayasal ve kanuni görevi olduğu her fırsat, fizik-mekan ve bağlamda merkezi yönetsellere hatırlatılmalıdır.

6.Vargı ve Yargıda; Eğitsel Eşitsizliklere Yeni Nesil Sorular

2025 Türkiye Eğitim Coğrafyası'nda, Ulusal eğitimde parayla derinleştirilen eşitsizliklerle ilgili vargı ve yargıda şu kritik soruların ulusal eğitimde politika yapıcılarının yanıtlaması gereği yadsınamazdır:

Özel okullarda görevli başta yönetseller olmak üzere öğretmenler ve destek hizmetlerde görev yapanlar bu okullara başka bir gezegenden mi geldiler de kamu okullarına göre daha farklı hizmet veriyorlar?

Özel okullarda görev yapan her işgören Türkiye Cumhuriyeti'nin Ulusal Eğitim Sisteminin Formal Örgün Eğitim sisteminin okulöncesi, ilkokul, ortaokul, lise, önlisans, lisans ve lisansüstü süreçlerinden mezun olup; bu okullara geldiler. Bu bağlam yaygın kabul gören bir varoluş gerçeği iken; özel okullara yönelen rağbet, istem ve eğitsel koşulları neden kamu okullarına da sağlanamıyor?

7.Etiksel Gerekçe ve İlke

Bu araştırmanın gerçekleştirilmesinde temel alınan etiksek gerekçe ve ilke şöyledir:

7.1.Etiksel gerekçe: Türkiye Eğitim Coğrafyası'nın Kronik Sorunsalı; "Eşitsizliklerin" Analitik Betimlenmesi konulu bu araştırmada; hazırlık, plan, yazım, alıntı ve raporlaştırma süreçlerinde araştırma yöntem bilim ilkelerine göre; atıf ve alıntı kurallarına uyulmuş, alan yazın verilerinde bir intihal ve manipülasyon yapılmamıştır.

7.2.Etiksel ilke: Burada yer verilen görüşlerden yapılan alıntılarda kaynak gösterilmesi etiksel olarak uygun olacaktır.

Kaynaklar

APA. (1994). Publication Manual. Fourth Edition. USA: Washington, DC 20002. American Psychological Association.

Bauman, Z. (2016). **Sosyolojik Düşünmek***.* Çev: Abdullah Yılmaz. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Birleşmiş Milletler. (1948). **İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi. "Universal Declaration Of Human Rights.** Birleşmiş Milletler. 10 Aralık 1948. ss. 71-77.

Gall, M. D., Borg, W. R., & Gall, J. P. (2006). Educational research: An introduction. New York: Allyn & Bacon.

Hsu, T. (2005). Research methods and data analysis procedures used by educational researchers. International Journal of Research & Method in Education, 28(2), 109–133.

Karaağaçlı**,** M**. (**2021-1**). Eğitimin Sosyolojisi.** İkinci Yazım Birinci Basım. Ankara: Kitapçı Basımevi Yayıncılık Dağıtım Tasarım San Tic. Ltd. Şti. ISBN No:978-605-62357-9-5. Bandrol Seri Aralıkları: THG-PRH 637078-637207.

Kaptan, S. (1983). **Bilimsel Araştırma Teknikleri ve İstatistik Yöntemleri.** Ankara: Ulus, P.K. 429.

Karasar, N. (1991). **Bilimsel Araştırma Yöntemi.** Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd. Şti.

Karaağaçlı**,** M**. (**2021-2). Ulusal Eğitimin Sloganlarda Eşitci Butikte Eşitsiz Çürümüş Tahtaları. Ankara: **Mektepli Gazete. Tebeşir.** Sayı:17. Eylül 2021. http:// www.mektepligazete.tebeşir.ss 25-27.

Karaağaçlı, M. (2023). Yeni Özneli Siyasa'nın Derinleştirdiği Eşitsizlikler! **Tebeşir Mektepli Gazete Bülten.** Sayı:30, Ağustos 2023. http://www.mektepligazete.com. Ss.29-41.

Karaağaçlı, M. (2024-1). **Ahbap ve Akraba Kapitalizmi!** http://www.mektepligazete.com.Köşe Yazıları 25.07.2024.

Karaağaçlı, M. (2024-2). **Eşitsizlikler İçinde Eşit Yarış; YKS'de Ulusal Eğitimin Aynası Kırık.** http://www.mektepligazete.com.Köşe Yazıları 18.07 2024.

Karaağaçlı, M. (2025). **Evrenseli Örseleyen, Kimlikçi ve Yankesici Ahlak.** http://www.mektepligazete.com.Köşe Yazıları. Mustafa Karaağaçlı. 12.01.2025.

Manza, J. (2020). **Eşitsizlik**. Çev: Çağrı Mutaf. Ed: Bryan S. Turner. ss.288-293. İstanbul: Pinhan Yayıncılık.

McMillan, J. H., and Schumacher, S. (2006). Research In Education: Evidence Based Inquiry. Boston: Brown And Company.

MEB (1973). **Milli Eğitim Temel Kanunu. Temel Öğretim İlkeleri.** Yayımlandığı Resmi Gazete: Tarih : 24/6/1973 Sayı :14574.

Mirowski, P. (2013). The Thirteen Commandments of Neoliberalism*.* **The Utopian.**

ÖSYM, (2024).YKS İstatistikleri ve Sonuçları. www.ösym.gov.tr. 17.07.2024.

Özvar, E. (2025). **2025 YKS'ye Kaç Kişi Başvurdu?.** YÖK Başkanı Prof. Dr. Erol Özvar'ın Basın Açıklaması. Ankara: Bilkent. ÖSYM.

TİEK (2016).**Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu.** Kanun No:6701, Resmi Gazete No: 29690.

Turner, Bryan S. (2020). **Eşitlik**. Çev: Çağrı Mutaf. Ed: Bryan S. Turner. ss.286-288. İstanbul: Pinhan Yayıncılık.

UNESCO. (1997). Eğitim ve Tartışma Özgürlüğü. Araştırma Yapma ve Sonuçlarını Yayma-Yayımlama Özgürlüğü. https://www.unesco.org.

https://www.csgb.gov.tr/poco-pages/asgari-ucret/

İletişim ve Erişimi
e-posta : mkara@gazi.edu.tr
Web (1) : w3.gazi.edu.tr/~mkara
Web (2) :https://avesis.gazi.edu.tr/mkara
ORCID:https://orcid.org/0000-0003-3488-1021

Süren Yayın Ortamları ve Portalları
Futbol-spor-yorum :www.yurtspor.com.yazarlar
Eğitim,sosyoloji,güncel:www.mektepligazete.com.köşeyazıları
Bilim-araştırma :www.mektepligazete.tebeşirbülten.com
Tüm yayınlar blogu : mustafakaragacli.blogspot.com

Bilişim Medyaları
Facebook (1): Kirizma
Facebook (2): Mustafa Karaağaçlı
X : M_Karaagacli_

İnstagram : mustafakaraagacli1
Youtube :AkademikAda